

PROTOCOL

VERPLEEGKUNDIGE HANDELINGEN VOOR VRIJWILLIGERS

Wie is waartoe bevoegd bij complexere zorghandelingen?

Kwaliteit is belangrijk

Tijdens de watersportactiviteiten op onze accommodaties die open staan voor individuele inschrijving, verleent een enthousiast team van vrijwilligers onder de verantwoordelijkheid van de accommodatie-beheerder/schipper de noodzakelijke begeleiding/ADL/zorg.

SailWise heeft kwaliteit en veiligheid hoog in het vaandel staan. Dit geldt niet alleen voor haar watersportactiviteiten, maar ook voor alle randvoorwaarden die ingevuld moeten worden om onze watersportactiviteiten voor iedereen mogelijk te maken en dus ook voor de eventueel benodigde begeleiding/ADL/zorg tijdens onze activiteiten.

Uitgangspunt: vrijwilligers dienen bevoegd en bekwaam te zijn

De evt. benodigde begeleiding, ADL, of complexere zorg moet altijd gegeven worden door daartoe bevoegde en bekwame mensen. Dit betekent dat zodra de zorg complexer of risicovoller wordt SailWise het nodig vindt dat die verleend wordt door speciaal daarvoor opgeleide vrijwilligers (verpleegkundige of verzorgende vrijwilligers) die wij bevoegd en bekwaam achten voor deze noodzakelijke complexere zorg. SailWise heeft een lijst opgesteld van alle zorghandelingen die tijdens de vakanties van SailWise door een verpleegkundige of verzorgende vrijwilliger gedaan moeten worden.

Dus: Complexere zorg > speciale vrijwilliger is noodzakelijk! Dit kan dus ook gelden voor handelingen waarvan de deelnemer vindt dat iedereen die mag doen omdat die in de thuissituatie worden verricht door bijvoorbeeld ouder of mantelzorger!

Vrijwilligers voor die speciale zorgtaken worden individueel benaderd

Op de activiteiten/vakanties van SailWise gaat niet standaard een verpleegkundige of arts mee. Dus als een deelnemer complexere zorg nodig heeft zullen wij daarvoor een deskundige vrijwilliger moeten gaan zoeken. De daarvoor geschikte vrijwilliger wordt daarvoor persoonlijk benaderd en er wordt nagegaan of de vrijwilliger bevoegd en bekwaam is (en dus ook recentelijke ervaring met de desbetreffende handeling heeft) is.

De desbetreffende vrijwilliger wordt vooraf op de hoogte gebracht van de benodigde behandelvoorschriften/protocollen en krijgt bij aanvang van de week nog de meest actuele overdracht. Pas als wij de benodigde speciale vrijwilliger gevonden hebben wordt de desbetreffende boeking voor de deelnemer definitief.

Duidelijkheid over wie wat mag doen

Voorafgaand aan de week zal de schipper/beheerder tijdens het vrijwilligerspraatje iedereen duidelijk informeren over de deelnemers en de bijbehorende zorg/begeleiding. Hier zal de schipper/beheerder het vrijwilligersteam ook informeren over de aanwezigheid van de verpleegkundige vrijwilliger en de speciale zorgtaken die door die vrijwilliger dienen te gebeuren. Hieronder vind je ook de lijst van de meest voorkomende complexere zorghandelingen, zodat iedereen weet wie waarvoor bevoegd is.

Gevoel dat er iets niet klopt tijdens de week?

Onze deelnemers vragen wij het inschrijfformulier volledig en correct in te vullen en zodra wij enige twijfel hebben wordt er nog voor de bevestiging persoonlijk contact met de deelnemer opgenomen om de zorgvraag goed in beeld te krijgen (en bij nieuwe deelnemers gebeurt dat altijd). Desondanks kan het toch gebeuren dat je als normale vrijwilliger geconfronteerd wordt met handelingen die conform het SailWise-beleid voorbehouden zijn aan de verpleegkundige vrijwilligers of andere complicaties.

Bijvoorbeeld doordat:

- Het inschrijfformulier achteraf toch niet volledig of niet correct blijkt te zijn ingevuld. Meestal gebeurt dit niet uit kwade wil, maar bestempelen de deelnemers/hun ouders/begeleiders de handeling zelf niet als risicovol, doordat die in de thuissituatie ook niet door een verpleegkundige/verzorgende gedaan wordt.
- Een deelnemer een gewone, niet verpleegkundige vrijwilliger vraagt om hem te helpen met handelingen die voorbehouden zijn aan een verpleegkundige/verzorgende vrijwilliger.
- Het helpen bij een handeling achteraf toch meer blijkt te zijn dan alleen maar dingen aangeven.

Overleg in dit soort gevallen altijd met de bemanning

Die zal de deelnemer erop aanspreken en zoeken naar een passende oplossing (en dan kun je denken aan herverdeling van taken, versterking van het vrijwilligersteam met een verpleegkundige of indien het inschrijfformulier echt niet correct is en er geen directe oplossing voorhanden is, terugsturen). Tevens zal hij dit terugkoppelen naar kantoor, waardoor we bij een volgende inschrijving er alert op kunnen inspringen.

Wat als de deelnemer de handeling zelf uitvoert, maar daarbij hulp nodig heeft?

Alleen voor de specifiek in de lijst aangegeven handelingen is dat binnen ons beleid toegestaan voor een “gewone” vrijwilliger. Maar juist bij “hulp bij” is het oppassen geblazen, omdat je vlug gevraagd kunt worden om meer handelingen te doen dan gewenst en/of toegestaan voor een “gewone” vrijwilliger. Belangrijk is om als “gewone” vrijwilliger duidelijk hierover je grenzen aan te geven naar de deelnemer. Bij twijfel, altijd overleggen met de schipper/beheerder.

Belangrijk in het algemeen: een goede hygiëne

Wees je s.v.p. bewust van het belang van een goede hygiëne tijdens zorgtaken. En denk daarbij met name aan het belang van een goede handhygiëne. Dus gebruik handschoenen (op iedere accommodatie in ruime mate aanwezig) en was de handen grondig. Dit is niet alleen in het belang van de deelnemer die je helpt, maar ook in je eigen belang. Een en ander ter voorkoming van infecties en beschermen van jezelf en anderen tegen non-resistente bacteriën.

Lijst risicovolle zorghandelingen SailWise en bevoegdheden vrijwilligers

- Mocht je twijfelen of een handeling wel of niet onder een van de items van de lijst valt, overleg dan met de bemanning.
- We vragen aan de deelnemers die complexere zorg nodig hebben of speciale begeleiding altijd om een goede schriftelijke actuele overdracht inclusief behandelingsvoorschrift het te volgen protocol en eventuele bijzonderheden. Deze wordt vooraf aan de verpleegkundige vrijwilliger verstrekt en is ook aanwezig op de accommodatie (1).
- Na de lijst staan nog een aantal termen en de achtergrond nader uitgelegd.

SailWise overzicht van voorbehouden en risicovolle handelingen	speciale vrijwilliger nodig? (2)	uitvoerings noodzakelijk? (3)	verklaring noodzakelijk dat een en ander geschiedt op aanwijzing van en onder verantwoordelijkheid van deelnemer zelf? (3)	Weike vrijwilligers zijn bevoegd? (mits aantoonbaar bekwaam en dus recentelijke ervaring)						opmerkingen
				arts	Big geregistreerde verpleegkundige	niet Big geregistreerde verpleegkundige	verzorgende	bemanning	overige vrijwilligers	
Handelingen										
Airstackten en hulp bij Airstackten	ja			x	x	x	x			
Beademing (en tracheacanule)	ja			x	x	x	x			
Toezicht houden op en klaarzetten/controle apparaatuur	ja			x	x	x	x			
Verwisselen, verzorgen van insteekopening en canule	ja			x	x	x	x			
Uitzuigen via de canule	ja			x	x	x	x			
Blaaspoelen (alle vormen)	ja			x	x	x	x			
Hulp bij (in de vorm van aanreiken van spullen, dus niet het uitvoeren van de handeling of het aansluiten van de apparatuur)	nee	ja		x	x	x	x	x		
Bloedafname en/of Punctie (incl bloedsuikerprik)	ja			x	x					
Alle vormen	ja			x	x					
Interpreteren van de resultaten van een vingerprik voor bloedsuiker	ja			x	x					
CAPD (spoelen via buikvlies bij nierproblemen/falen)	ja			x	x					
Huidpoort verzorgen	ja			x	x					
Spoelen en antibiotica toedienen	ja			x	x					
Catheteriseren m.u.v. condoomcatheter	ja			x	x					
Inbrengen, plaatsen catheter	ja			x	x					
Verwijderen van catheter	ja			x	x					
Verzorgen insteekopening	ja			x	x					
Verwisselen catheterzak	ja			x	x					
Legen catheterzak	nee			x	x					
Hulp bij (in de vorm van aanreiken van spullen, dus niet het uitvoeren van de handeling of het aansluiten van de apparatuur)	nee	ja		x	x					
Clysmna (ook rectorcanule, en ook microlax)	ja			x	x					
In alle vormen (laag, midden en hooglopend)	ja			x	x					
Microlax/zetpil	ja			x	x					
Darmlavage (darmspoelen)	ja			x	x					
In alle vormen	ja			x	x					
Hulp bij (in de vorm van aanreiken van spullen, dus niet het uitvoeren van de handeling of het aansluiten van de apparatuur)	nee	ja		x	x					
Epilepsie (Bijgerede kans op een insult is een persoonlijk epilepsieprotocol verplicht)										
Toedienen stesolid of andere medicatie tijdens of direct na een insult	ja			x	x					
Geneesmiddelen toedienen										
de anticonceptiepill	nee			x	x					
voornitgezette medicijnen in doseersysteem	nee			x	x					
oog, oor of neusdruppels	ja			x	x					
overige orale medicatie (niet voorafuitgezet)	ja			x	x					
Rectaal	ja			x	x					
Vaginaal	ja			x	x					
Intraveneus	ja	ja		x	x					
zo nodig medicatie	ja			x	x					
Hechtingen verwijderen	ja			x	x					
Huidzalven aanbrengen	nee			x	x					
zonder medicatie	nee			x	x					
met medicatie	ja			x	x					

Bij medicijnen dient altijd een duidelijke aftekenlijst bij te worden gehouden

Nader uitleg van een aantal termen en achtergrond

1) Behandelingsvoorschrift

Dit is een beschrijving hoe de desbetreffende handeling gedaan moet worden volgens het protocol. Een actuele overdracht met nadere bijzonderheden is hierbij inbegrepen. Het behandelingsvoorschrift/protocol en overdracht dienen uiterlijk 4 weken voor aanvang van de activiteit te worden toegezonden aan SailWise.

2) Uitvoeringsverzoek

Is een door de behandelend/opdrachtgevend arts getekend verzoek en is wettelijk voorgeschreven bij een voorbehouden handeling. Indicaties/contra-indicaties en andere bijzonderheden zijn toegevoegd. Het uitvoeringsverzoek dient uiterlijk 4 weken voor aanvang van de activiteit te worden toegezonden aan SailWise.

3) Aanvullende verklaring

Dit is een verklaring die nodig is als de deelnemer:

- Zelf de handelingen voortkomende in de lijst uitvoert
- En een helpende hand nodig heeft van een vrijwilliger (bijvoorbeeld voor het aanreiken van de spullen).

In deze verklaring geeft een deelnemer aan dat de handelingen op zijn aanwijzingen en onder zijn verantwoordelijkheid gebeuren. De aanvullende verklaring dient uiterlijk 4 weken voor aanvang van de activiteit te worden toegezonden aan SailWise.

Wettelijke achtergrond

In de wet BIG wordt de bevoegdheid tot verlenen van complexe, risicovolle en voorbehouden handelingen in de zorg geregeld. Voor een aantal in de wet expliciet genoemde handelingen, de zogenaamde voorbehouden handelingen, schrijft de wet voor wie bevoegd is om deze handelingen uit te voeren. Voor de overige handelingen dient de zorgverlener (in dit geval dus SailWise) zelf te bepalen wie zij bevoegd acht om deze zorghandelingen uit te voeren. Waarbij in het algemeen geldt: **ONBEKWAAM MAAKT ONBEVOEGD!** (dus ook voor op papier bevoegde mensen worden onbevoegd voor bepaalde handelingen als zij geen recente ervaring of scholing met die handelingen hebben gehad).

Het beleid van SailWise

Ter invulling van de wet BIG hebben wij het volgende beleid opgesteld voor wat betreft de zorgverlening tijdens de watersportactiviteiten op onze accommodaties, waarin wij bepaald hebben wie wij voor welke handeling bevoegd achten. Hierbij maken wij onderscheid tussen de volgende categorieën handelingen:

1. Voorbehouden zorghandelingen (de lijst uit de wet)
2. Complexe en/of risicovolle zorghandelingen (de lijst "complexe en/of risicovolle handelingen van SailWise")
3. Overige zorghandelingen (de standaard hulp bij Algemeen Dagelijkse Levensverrichtingen, de zogenaamde ADL-hulp)

Categorie 1) Voorbehouden handelingen > speciale vrijwilliger

Bijvoorbeeld: Heelkundige handelingen, verloskundige handelingen, injecties, e.d. (zie voor de volledige lijst in de wet BIG).

In de praktijk komen deze voorbehouden zorghandelingen tijdens de watersportactiviteiten op onze accommodaties niet vaak voor. Bevoegd zijn die vrijwilligers die conform de wet bevoegd zijn en kunnen aantonen dat zij voldoende bekwaam zijn de betreffende handeling te verrichten.

Categorie 2) risicovolle handelingen > speciale vrijwilliger

Bijvoorbeeld: Darmspoelen, blaasspoelen, wondverzorging bij decubitus, e.d. (zie voor de volledige lijst van handelingen die SailWise als risicovol inschaalt, verderop).

Een aantal van deze handelingen komen regelmatig voor en onze ervaring is dat deze in de thuis-situatie soms ook uitgevoerd worden door ouders of mantelzorgers. En daarom ouders en deelnemers soms verwachten dat iedereen dat mag doen. Maar dat laat onverlet dat SailWise voor deze categorie alleen daartoe opgeleide en bekwame vrijwilligers inzet, de zogenaamde speciale of verpleegkundige vrijwilligers.

Bevoegd acht SailWise alleen die vrijwilligers; die beroepsmatig in de zorg/verpleging werken (of recentelijk gewerkt hebben, of een dusdanige opleiding gevolgd hebben) en ingeschreven zijn als zodanig en bovendien kunnen aantonen dat zij voldoende bekwaam zijn om de betreffende handeling te verrichten. (dus recentelijke ervaring is vereist).

Categorie 3) reguliere ADL en begeleiding > iedere vrijwilliger

Dit zijn de reguliere ADL-handelingen zoals, wassen, aankleden, hulp bij eten, hulp bij transfers, begeleiding e.d.

Voor categorie 3) achten wij bevoegd alle vrijwilligers die onze introductiedagen met goed gevolg doorlopen hebben en zij, die kunnen aantonen dat zij voldoende bekwaam zijn om deze handelingen te verrichten.